

Skogssällskapet

Skogsvärden

NR2/2023 ÅRGÅNG 53

EN TIDNING FRÅN SKOGSSÄLLSKAPET OM SKOG, FASTIGHETER OCH EKONOMI

Nya perspektiv i skogen

På Snöborg Gård i Dala-Järna satsar Janne och Ann Eriksson på att bedriva ett lönsamt skogsbruk samtidigt som de utvecklar sin fastighet med bland annat vattenkraft och kött- och foderproduktion. "Det gäller att se möjligheterna", säger de.

> Aktuellt > Skogsägarskolan > Virkeskrönika

Calle Nordqvist
Vd Skogssällskapet

Lövets lov

VÄRSOLEN, SOM I år tog ovanligt lång tid på sig innan den började värma, fick till slut naturen att gå i blom. Och vilken förändring av landskapet det blir! Skogens dova färgskala, med mörkt gröna barrträd och mossor, har fått sällskap av skira ljusgröna löv och blommor i olika färger och former.

ATT LANDSKAPETS UPPLEVELSEVÄRDEN stiger i samband med lövsprickningen kan nog de flesta hålla med om. Och det är just rekreativvärdena som lövträden länge varit förknippade med. Att gynna löv handlar ofta om tätortsnära skogsskötsel, eller ett aktivt naturvårdsarbete för att öka den biologiska mångfalden i ett område.

I vårt grannland Finland och i de baltiska staterna har man dock sedan länge en väl utvecklad lövindustri, framför allt knuten till björk. Fint björkvirke går till sågtimmer och fanérproduktion och det är lönsamt med aktiv björkskogsskötsel. I Sverige skickar vi fortfarande den absolut merparten av lövvirket till massavedsproduktion, något som Skogssällskapets finska skogsförvaltare häpnar inför.

MEN NU KAN det snart bli ändring på hur vi ser på lövträdsodling även i Sverige! I en storsatsning från SLU har man startat ett kompetenscentrum för forskning kring snabbväxande lövträdsodling och deras plats i skogsbruket. Satsningen, som fått namnet Trees for Me, finansieras av ett stort antal aktörer inom skogsnäringsen. Skogssällskapet är självklart med, och jag tycker att projektet visar hur den omställning – där klimatförändringar och nya skadegörare varit viktiga drivande faktorer – kan vändas till en möjlighet att utveckla fler värden i skogen.

I projektet forskar man på björk, asp och hybridasp samt poppel och hybridpoppel. Björken, som kan sätta frö redan efter ett par år, går snabbt att förädla och bara om tio år kan vi ha plantor som matchar granen i förädlingsvärde. Det här gör att vi nu kan börja prata om lövskogsbruk ur ett ekonomiskt perspektiv, att det faktiskt kan bli riktigt lönsamt att odla löv – samtidigt som vi skapar större variation i skogarna, gynnar upplevelsevärden och ökar den biologiska mångfalden.

I DET HÄR numret av Skogsvärden har vi valt att lyfta ”omställning” som huvudspår. Det är verkligen ett tema man kan prata om ur många olika perspektiv, men där vi valt att lyfta några. Förhoppningsvis kan läsningen väcka lite nya tankar kring ditt eget skogsägande, och kanske skapa lust eller idéer om något som du skulle vilja prova att ”ställa om”, anpassa, testa eller utveckla på din fastighet.

Om så är fallet – kom ihåg att våra skogsförvaltare gärna är med och bollar dina funderingar! 🌱

Skogssällskapet

Skogsvärden är en tidning från Skogssällskapet om skog, naturvård, marknad, fastigheter och ekonomi. Den ges ut fyra gånger per år.

Årgång 53, SOMMAR 2023.
ISSN 1650-7444

ANSVARIG UTGIVARE

Calle Nordqvist: 031-335 66 32
calle.nordqvist@skogssallskapet.se

PRODUKTION

Oh My, ohmy.se

REDAKTÖR

Malin Letser:

redaktionen@skogssallskapet.se

ART DIRECTOR

Andreas Wirf

OMSLAGSBILD

Linda Axelsson

REDAKTIONSRÅD

Staffan Mattsson

Karin Fällman Lillqvist

Ulrika Lagerlöf

TRYCK

Gävle Offset AB

ADRESSÄNDRING ELLER

AVREGISTRERING

skogssallskapet.se/adressandring,

skogssallskapet.se/avregistrering

Eller hör av dig till Ulrika Lagerlöf:

018-50 05 02

ulrika.lagerlof@skogssallskapet.se

Stiftelsen Skogssällskapet

Box 11374

404 28 Göteborg

Tel 0771-22 00 44

www.skogssallskapet.se

Denna trycksak är tryckt på FSC® certifierat papper.

Janne och Ann Eriksson ser sig själva som entreprenörer i första hand och vill driva en lönsam verksamhet. FOTO: LINDA AXELSSON

Nr 2.23

04-05. AKTUELLT

Ny förstudie ska utreda effekterna av att återinföra vilda visenter i svenska skogar och Skogssällskapet stod för värdskapet när Skogssektorns jämställdhetsråd höll sitt första årsmöte.

06. ALLA PRATAR OM... SKOGSBRÄNDER

Jenny Sander på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) berättar om vad som görs för att förebygga och, om olyckan är framme, snabbt kunna släcka bränder.

08-20. TEMA: OMSTÄLLNING I SKOGSBRUKET

Skogsbruket står inför en stor omställning – vi inspireras av goda exempel, fördjupar oss i alternativa skogsskötselmetoder och reder ut vilka förutsättningar som krävs för att den enskilde individen ska göra en förändring.

21. SKOGSÄGARSKOLAN

Så tar du hand om dina plantor – Skogssällskapets förvaltare Jonas Andersson ger tips och råd för en lyckad plant-etablering.

22-23. FORSKNING

Har naturvården i skogsbruket de effekter vi vill att de ska ha? Vi lyfter tre forskningsprojekt inom området – och vad de har kommit fram till.

24-25. SKOGSINDEX

Skogssällskapets fastighets-expert Ulrik Abelson berättar om den senaste prisutvecklingen på skogsfastigheter.

26. VIRKESKRÖNIKAN

Pontus Larsson, Skogssällskapets virkeschef och affärsområdeschef Sverige, om utvecklingen på virkesmarknaden.

”Med erfarenheterna efter de stora skogsbränderna 2014 och 2018 är vi definitivt bättre rustade än tidigare om det skulle bli en ny brandsommar.”

Jenny Sander, handläggare skogsbrand på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), sid 7

FOTO: PRESS

Förstudie om visenter i skogslandskapet

Går det att återinföra visenter i det svenska skogslandskapet – och vilka blir i så fall effekterna? Under våren har Skogssällskapet – med hjälp av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) – inlett en förstudie för att ta reda på det.

Text: Malin Letser **Foto:** Shutterstock

FÖRSTUDIEN, SOM INLEDS på Skogssällskapets egen fastighet Svanå i Västmanland, är en del i Skogssällskapets arbete för att uppmuntra till en mer varierad skötsel och förvaltning av den svenska skogen. Det berättar Harald Nylinder, affärsområdeschef för Skogssällskapets egna skogar och initiativtagare till projektet.

– Stora gräsätare som visenter skulle kunna bidra till ökad biologisk mångfald. Nu vill vi undersöka om visenterna kan samexistera med natur, allmänhet och markägare, säger Harald Nylinder.

FÖRSTUDIEN HAR INLETTS nu under våren och kommer att belysa såväl positiva som negativa konsekvenser av frilevande visenter i Sverige. Skogssällskapets egen skogsfastighet Svanå, som är en fastighet på 1 100 hektar, är det område som kommer att studeras, för att ta reda på förutsättningarna för en återintroduktion.

– Fastigheten ligger i ett område med stora sammanhängande skogsområden, relativt långt från högttrafikerade vägar. Dessutom gränsar den till visentens ursprungliga utbredningsområde i Mellansverige, säger Harald Nylinder.

VISENTEN, SOM ÄR en av två idag levande arter i släkten bison, har varit utrotad från

det vilda sedan 1920-talet, men tack vare visenter i djurparker har arten kunnat återintroduceras i vissa länder i Europa – bland annat i Polen och Rumänien.

– Fram till mitten av 1900-talet fyllde våra skogsbetande kor de funktioner som vilda visenter och uroxar tidigare gjort, genom att de betade gräs och örter i skogen. I dag har vi problem med igenväxning eftersom de stora gräsätarna saknas i skogslandskapet, berättar Karin Fällman Lillqvist, hållbarhetschef på Skogssällskapet och tillägger:

– Visenten är Europas bisonoxe. De är stora gräsätare som funnits i Sverige längre tillbaka i tiden och som skulle kunna göra stor nytta för naturvården. 🌱

”I dag har vi problem med igenväxning eftersom de stora gräsätarna saknas i skogslandskapet.”

Karin Fällman Lillqvist, hållbarhetschef på Skogssällskapet

Skogssektorns jämställdhetsråd: ”Vi är på god väg men har mycket kvar”

Vare sig du är student, yrkesverksam eller enskild skogsägare ska skogssektorn vara en jämställd arena – med den utgångspunkten grundades Skogssektorns jämställdhetsråd förra året. När det första årsmötet arrangerades i år stod Skogssällskapet för värdskapet.

Text: Malin Letser **Foto:** Matilda Holmqvist

DET VAR I augusti förra året som 35 organisationer från skogssektorn – däribland skogsbolag, skogsägarföreningar och myndigheter – gick ihop och bildade Skogssektorns jämställdhetsråd. Målsättningen är att verka gemensamt för en jämställd sektor och fungera som ett forum för dialog och utbyte av erfarenheter.

DEN 25:E APRIL i år stod Skogssällskapet värd för det första årsmötet.

– Som värdar ansvarade vi för inramning, måltider och att inleda konferensen, vilket vår VD Calle Nordqvist gjorde. Vi fick även möjlighet att berätta om hur vi på Skogssällskapet jobbar med inkludering, ledarskap och jämställdhet, berättar Skogssällskapets HR-chef, Anna-Karin S. Öjerskog.

TOTALT DELTOG ETT 50-tal personer på mötet som hölls på Skogssällskapets huvudkontor i Göteborg. Bland deltagarna fanns två representanter från varje medlemsorganisation, dels en person från högsta ledningen, dels en sakkunnig. På plats var även Lena Ag, generaldirektör på Jämställdhetsmyndigheten, säger Anna-Karin S. Öjerskog.

– Hon imponerades över samstämmigheten och kraften i branschen, hur vi vill ta oss an den här frågan. Det känns väldigt kul. Det här är ju vårt eget, gemensamma arbete för en mer attraktiv och jämställd bransch. Vi har bestämt oss för att kroka arm och lära av varandra, säger Anna-Karin S. Öjerskog.

AGENDAN FÖR ÅRSMÖTET var att diskutera rådets tre huvudmål – ett jämställt arbetsliv, ett jämställt enskilt skogsägande samt en jämställd utbildning. Vidare var målsättningen att staka ut vägen framåt och identifiera vad alla kan jobba vidare med tillsammans och vad varje enskild organisation måste jobba vidare med enskilt.

– Bland medlemmarna är det både stora skogsbolag och små aktörer. Vi jobbar på olika sätt och har kommit olika långt i vårt jämställdhetsarbete. Det är också det som är viktigt med det här samarbetet – vi ska kunna lära av och lyfta varandra, säger Anna-Karin S. Öjerskog och tillägger:

– Vi vill ha en prestigelös miljö där vi kan utbyta erfarenheter och jag känner redan så här i början av samarbetet att vi har lyckats med det.

PÅ FRÅGAN OM hur långt Skogssällskapet har kommit i sitt jämställdhetsarbete berättar Anna-Karin S. Öjerskog att företaget är på god väg, men har mycket kvar.

– Vi har i flera år lagt mycket fokus på

vår företagskultur som bland annat bygger på respekt och öppenhet. Jobbar man med det, och ett inkluderande ledarskap, så främjar det jämställdhet och mångfald där både kvinnor och män vill arbeta.

Anna-Karin S. Öjerskog.
FOTO: FREDRIK BANKLER

ARBETET SYNS TYDLIGT i fördelningen mellan kvinnor och män på Skogssällskapet som idag har 60 procent kvinnliga chefer, 43 procent kvinnor i företagsledning och 26 procent kvinnor totalt sett, om man tittar på alla roller.

– Det vi har framför oss nu är att få till det mer systematiska och strukturerade jämställdhetsarbetet med riktlinjer, mål och uppföljning. Vad jag också ser som väldigt viktigt framåt är att få fler kvinnliga skogsförvaltare. Vi har alldeles för få kvinnor som utvecklar och förvaltar våra kunders fastigheter vilket ju är vår kärnverksamhet. 🌱

Ekonomi för skogen och lantbruket

Funderar du över kommande investeringar, skogsavverkning, finansiering eller något annat som påverkar ekonomin i din verksamhet? Då finns vi här för dig.

Skog och lantbruk handlar till stor del om långsiktig planering och om att skapa en hållbar ekonomi. Våra lokala bankkontor har lång erfarenhet av att hjälpa skogsägare och lantbrukare. Hos oss finns äkta engagemang, omtänksamma råd och alla banktjänster du behöver för att lyckas med din verksamhet.

Hör av dig till oss på Handelsbanken. Vi har en stark tro på mötet mellan människor och är experter på skog och lantbruk. Hos oss sker avgörande möten varje dag.

Handelsbanken

Skogsbränder

– så är beredskapen inför sommaren 2023

Hur är Sverige rustat för en torr och varm sommar? Jenny Sander, handläggare skogsbrand på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), berättar vad som görs för att förebygga och, om olyckan är framme, snabbt kunna släcka bränder i skog och mark.

Text: Monica Forsberg

Hur är Sverige rustat om det skulle bli en torr och varm sommar?

– Sverige är väl rustat. Med erfarenheterna efter de stora skogsbränderna 2014 och 2018 är vi definitivt bättre rustade än tidigare om det skulle bli en ny brandsommar.

Vad har gjorts för att stärka skogsbrandsberedskapen?

– De senaste åren har räddningstjänsterna organiserat sig för att få en bättre samverkan över kommun- och regiongränserna. Skogsbränder tar inte hänsyn till geografiska gränser, därför underlättar det mycket om man har ett uppbyggt samarbete med sina grannar.

– På nationell nivå har MSB förstärkningsresurser, bland annat släckande helikoptrar och flygplan, som räddningstjänsterna kan fråga efter om deras egna resurser inte räcker till. Varje vecka tittar vi

Jenny Sander.
FOTO: PRESS

på brandriskprognoserna, bedömer var i Sverige det är störst risk för en större brand och positionerar ut helikoptrarna och flygplanen. Det finns också skogsbrandsdepåer utplacerade på 14 platser runt om i landet. Det är containrar med slang, pumpar och annan utrustning som räddningstjänsten kan behöva extra av vid en större skogsbrand. MSB kan också bidra med andra typer av stöd och till exempelvis hjälpa till med kommunikation, insatsledning och geografiskt kartstöd. Utmaningen med skogsbränder är att det är svårt att veta hur det ser ut på plats ute i terrängen. Då kan våra experter ta fram kartor, som löpande visar var branden är och var räddningstjänstens resurser finns.

Viktiga lärdomar efter brandsomrarna 2014 och 2018?

– Sverige är ett stort land med mycket skog och många glesbygdsmråden. Något som är otroligt viktigt är att upptäcka branden tidigt, så att man kan släcka den medan den fortfarande är liten.

Därför finansierar MSB skogsbrandsbevakande flyg, som under torra eftermiddagar är uppe och spanar efter rökpelare. Under de senaste åren har vi kompletterat med satellitdetektion av bränder. Nytt för i år är att om satelliterna känner av värmestrålning som kan vara en brand, så går den informationen direkt in i SOS larmkedja och vidare till den lokala räddningstjänsten.

Vad ska jag som skogsägare tänka på om det blir en torr sommar?

– Det allra viktigaste är att fundera på hur du kan undvika att starta en brand. Med hjälp av MSB:s app Brandrisk ute kan du hålla koll på hur stor brandrisken är i just ditt område idag och de närmaste dagarna. Är det riktigt torrt ute kan gnistor uppstå om du exempelvis kommer åt en sten med röjsåg. Det är alltid bra att ha med sig något att släcka med. Alla bränder är små i början och ofta kan det räcka med en vattenkanna om du råkar orsaka gnistbildning. Larmar du räddningstjänsten via 112-appen så får SOS Alarm din koordinat, men det är bra om du kan ge en tydlig vägbeskrivning in till brandområdet – speciellt om det finns nyare skogsbilvägar som ännu inte kommit in i kartunderlagen.

– En sak som är viktig att känna till, är att du som markägare har ansvar för bevakning av brandområdet efter att räddningstjänstens insats har avslutats och tills alla glödbränder slocknat. Det kan vara bra att ha tänkt igenom vilka förutsättningar man har att bevaka ett brandområde. 🌿

Tips! Håll koll på brandrisken i skog och mark. I MSB:s app Brandrisk ute får du en överblick av brandrisken upp till fem dagar framåt. Brandriskprognosen gäller för den position där du befinner dig eller vald ort. Det finns tre olika brandriskkartor:

- > Skogsbrandsrisk spridning (anger bland annat spridningsrisk)
- > Skogsbrandsrisk bränsluttorkning (anger uttorkningen i bränslat och de nedre markskikt som har störst betydelse för en skogsbrand)
- > Gräsbrandsrisk (brandrisken i det torra fjolårsgräset under våren)

Tema:

Omställning i skogen!

Skogsbruket står inför stora utmaningar och behöver ställa om till flera alternativa skötselmetoder för att nå samhällets mål. I det här temat inspireras vi av goda exempel, lyfter potentiella hinder längs vägen och fördjupar oss i vad som krävs för att den enskilde individen ska göra en förändring.

”Det pågår en mental omställning”

Alternativa skogsskötselmetoder lyfts fram allt mer i skogspolitiken på nationell och internationell nivå, samtidigt som vår tids stora utmaningar kring klimatförändringar och biologisk mångfald fortsätter att debatteras flitigt. Innebär det här att vi står inför en stor omställning i det svenska skogsbruket? Skogsvärden frågade Camilla Sandström, professor i statsvetenskap vid Umeå universitet, vad hon tror om saken.

Text: Malin von Essen

PÅGÅR DET EN omställning av svenskt skogsbruk? Skogsvärden frågade Camilla Sandström, professor i statsvetenskap vid Umeå universitet, som forskar om miljöpolitik samt styrning och förvaltning av naturresurser.

– Det är svårt att veta om det i praktiken pågår en omställning eftersom det tar lång tid innan det syns i skogen, men mentalt pågår det en omställning.

Hur märks den mentala omställningen?

– När jag började i det här forskningsfältet i början av 2000-talet fick man till exempel inte ens prata om kontinuitetsskogsbruk. Då fanns ett dominerande sätt att tänka kring skogen – en ”produktionsdiskurs” – som effektivt stängde ute alternativa sätt att se på skogen. Nu finns en större öppenhet kring behovet av att skapa större variation i skogsskötseln, att vi behöver mer lövskog och att skogen behöver kunna anpassas till att klimatet förändras och så vidare.

Vilka är drivkrafterna?

– Det finns vetenskapligt stöd för att vi står inför en global klimatkras och en global kris för den biologiska mångfalden. På EU-nivå finns starka politiska drivkrafter som spiller över från IPBES, FN:s forskarpanel för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, och IPCC, FN:s klimatpanel. Dessa båda vetenskapliga ramverk har fått fäste och EU svarar nu på det som vetenskapen har drivit på. Eftersom EU är en så stor aktör så märks det väldigt tydligt när det kommer politiska förslag som berör skogen. Men omställningen drivs också underifrån. Det finns många skogsägare som ser problemen och vill bidra på olika sätt.

Vilka värderingsförskjutningar är det som ligger bakom den ”mentala omställningen”?

– Egentligen kokar det ner till vad som

är publikt och vad som är privat. Vi har sett den konflikten när det gäller skogar med höga naturvärden – vad ska staten stå för om skogen inte får avverkas och vad ska det privata stå för i termer av till exempel klimatnytta? Skogen är en så viktig resurs för hela planeten så det blir en svår gränsdragning. Det går inte att svara rätt eller fel på vad som är det egna, vad som är det gemensamma och vad statens roll ska vara i alla olika sammanhang – det är en pågående diskussion. Att äganderätten är en så stor fråga i den svenska skogsdebatten beror på att det är svårt att dra gränsen eftersom vi har så mycket att förhålla oss till, till exempel skogens roll för klimatet, för den biologiska mångfalden och för vattnet. Gränsen mellan det privata och det offentliga kan gå på olika ställen beroende på vad man tittar på. Det är komplext, men för mig som statsvetare så otroligt intressant – hur styr man när det ser ut så här?

Vad betyder konflikten mellan rennäringen och skogsbruket i norra Sverige för debatten om skogsskötseln?

– Den frågan handlar inte om vad som är privat och vad som är det allmännas, utan om att skogsbruket och renskötseln båda är rättighetsinnehavare enligt lagstiftningen. Studier har emellertid visat att lagstiftningen fortfarande är oklar i många avseenden när det gäller relationen mellan skogsbruk och rennäring. Det skapar i sin tur konflikter som har hakat i frågan om vilket skogsskötselsystem som ska gälla; om det ska vara traktthyggesbruk eller hyggesfritt skogsbruk.

Vilka kan vinna på ett förändrat sätt att sköta skogen?

– I längden är sannolikt alla vinnare om vi förmår hantera klimatkrisen och naturkrisen.

Vad kan skogsnäringen vinna?

– Minskade konfliktytor. Det är många som inte uppfattar svenskt skogsbruk som legitimt i dess nuvarande form och idag uppfattas i vissa läger vare sig lantbrukare eller skogsbrukare som en tillgång – som debatten låter är de snarare ett hinder på vägen mot omställning. Det hade varit önskvärt både för den enskilde och för samhället om man hade kunnat vända på det synsättet och skapa incitament för att markägare ska vilja och kunna bidra till omställningen.

– Det hade också varit bra att kunna skapa förutsättningar för styrning och gränsdragning mellan det privata och det offentliga.

– När det kommer till ökad variation i skogsbruket finns det nog många idéer ute hos markägare. Sen kan det bli en utmaning att ta hand om det som produceras. Idag finns knappt ett lokalt sågverk som kan ta emot virke om någon vill göra något annorlunda. Det försvarar möjligheten till omställningen i praktiken.

Vem bestämmer över skogen?

– Det är svårt att säga – det finns många som konkurrerar om inflytande. Men vi ska inte underskatta det som nu sker på EU-nivå, där länderna och även europaparlamentarikerna gemensamt fattar beslut. Konsumenterna och marknaden påverkar givetvis också. Flera studier pekar på att producenter, det vill säga skogsbruket själva, inte riktigt har hängt med, delvis för att man inte har deltagit så aktivt i processer på EU-nivå och global nivå. Det är viktigt att även de som sköter naturen finns på plats och bidrar med sin kunskap när förutsättningarna för framtidens skogsbruk formas. 🌱

Camilla Sandström.
FOTO: MATTIAS PETERSSON

Plugga skog med stor flexibilitet

När SLU för ett par år sedan gjorde om sina skogsutbildningar var det för att möta arbetsgivarnas önskemål och studenternas drivkrafter. Om ett år kommer studenter från tre nya program ut på arbetsmarknaden.

Text: Malin von Essen **Foto:** Andreas Palmén

I SLU:S NYA utbud av skogsakademiska utbildningar finns fortfarande möjlighet att ta en klassisk skogsmästar- eller jägmästarexamen, men det är numera bara en del av kakan. Från och med 2021 finns ett smörgåsbord av treåriga kandidatprogram och tvååriga masterprogram att välja mellan, och jägmästarexamen nås genom att kombinera program. För den som vill går det också att sätta ihop en egen examen genom att välja kurser ur olika program. Till skillnad från tidigare går det att komma in på vissa skogliga kandidatprogram även för den som riktat in sina gymnasiestudier mot ekonomi eller samhällskunskap.

– Att ingången nu är bredare gör att vi kan få in fler studenter och med en mer varierande bakgrund, berättar Ola Lindroos, vicedekan för SLU:s skogliga grundutbildningar.

DRIVKRAFTEN BAKOM förändringarna av utbildningarna var både arbetsgivarnas behov och studenternas önskemål, förklarar Ola Lindroos.

– Branschen efterfrågar fler studenter med kortare utbildning, eftersom många arbetsgivare främst erbjuder fältnära jobb där det räcker med kandidatexamen. Och för många studenter är det idag viktigt att kunna vara flexibel och hålla flera dörrar öppna under utbildningen. Då är det bra att – om man vill – kunna välja mer och röra sig mellan programmen.

Landskapsperspektiv på skogsförvaltning

Redan om ett år tar de första studenterna på de tre nya kandidatprogrammen examen. Ett av dem – Forest and landscape – är unikt i sitt sätt att kombinera landskapsarkitektur och skogsbruksvetenskap och

ges i Alnarp med både internationella och svenska studenter. Tanken är att utbildningen ska ge en bredare förståelse för skogslandskapets värden och Ola Lindroos ser det som en helt naturlig utveckling att lyfta in landskapsnivån i utbildning om skogsförvaltning.

– Det finns mycket som går igen i skogsförvaltning och gestaltning av landskap. På den här kandidatutbildningen tas det ett helhetsgrepp om skogslandskapet och dess betydelse för samhället genom en kombination av olika perspektiv. Det är en naturlig utveckling att börja prata mer om landskapsnivån i skogsförvaltningen i stället för att bara fokusera på bestånds- och fastighetsnivån.

HAN SER MED spänning fram emot hur arbetsmarknaden kommer att ta emot studenterna.

– Utbildningen lockar en för oss helt ny grupp av studenter i och med att den ges på engelska. Vi tror att det finns ett stort behov av dessa studenter hos bland annat kommuner och länsstyrelser. Sen vet vi inte hur många av studenterna som åker tillbaka till sina hemländer och heller inte hur många som väljer att fortsätta på masternivå. Vad studenter och arbetsgivare vill får vi se när första kullen tar examen våren 2024.

Hyggesfria metoder

Skogsskötselämnet är en viktig del i alla skogliga utbildningar. Mycket talar för att framtidens skogsakademiker kommer att behöva en större bredd när det gäller olika skogsskötselmetoder, inte minst när det gäller hyggesfritt skogsbruk. En utmaning

för universitetet är att kunskapsbasen för hyggesfria metoder är begränsad, eftersom forskningsresurserna historiskt styrts mot trakthyggesbruk. Dessutom saknas i stort sett erfarenhetsbaserad kunskap, eftersom trakthyggesbruket fick ett mycket stort genomslag i svenskt skogsbruk redan på 1950-talet.

Hur möter SLU kompetensbehovet när det gäller hyggesfria skogsskötselmetoder?

– Det är givetvis svårt när det saknas kunskap, men våra lärare anpassar självfallet undervisningen utifrån kunskapsutvecklingen och SLU satsar också på forskning inom

området. Dessutom bidrar det nya huvudämnet skogbruksvetenskap, eftersom det handlar om att studenten ska förstå hur man kan styra skogsskötseln mot olika mål oavsett vilka de är. Det gamla huvudämnet skogshushållning hade fokus på nyttjandet av skog som virkesresurs. Det nya fokuserar på en allmän förståelse för hur skogen kan skötas, och hur olika skötsel kan möta olika mål, och det är en stor skillnad.

OLA LINDROOS MENAR att en tydligare inriktning på skogsskötsel för olika mål ger utbildningen ett större djup än tidigare, samtidigt som ämnet blir roligare både för studenter och lärare.

– Med den djupförståelsen kan studenterna vara med och förändra framtiden. 🌱

Ola Lindroos.
FOTO: PRESS

Fakta om SLU:s skogsakademiska utbildningar

Sedan 2021 kan studenter välja bland flera nya kandidat- och masterprogram. Programmen ger kandidat- och masterexamen, och kan också leda till yrkesexamen i form av skogsmästar- och jägmästarexamen. Förkunskapskraven varierar mellan olika utbildningar.

Fyra kandidatprogram (3 år)

- > Skogsvetarprogrammet (start 2021)
- > Skogekonomiprogrammet (start 2021)
- > Forest and landscape (start 2021)
- > Skogsmästarprogrammet

Fem masterprogram (ytterligare 2 år)

- > Euroforester
- > Fish and Wildlife
- > Forest Ecology
- > Industrial Wood Supply Management (start 2024)
- > Forest Bioeconomy (start 2024)

Läs mer om SLU:s utbildningar på www.slu.se/pluggaskog

Linnéuniversitetet utbildar inom hela området från skog till färdig produkt, och om utveckling av nya produkter för byggande och inredning. Nytt sedan hösten 2022 är att studenter på Skogskandidatprogrammet får specialisera sig under andra året.

Text: Malin von Essen **Foto:** Pexels

Erika Olofsson.
FOTO: PRESS

Linnéuniversitetet erbjuder profilering

LINNÉUNIVERSITETET, SOM FINNS i Växjö och Kalmar, driver sedan drygt 20 år kurspaketet Hållbart familjeskogsbruk som hittills givit 5 000 studenter grunder för att förvalta en skogsfastighet. Kurserna ges på distans varvat med träffar i skogen.

PÅ DET TREÅRIGA Skogskandidatprogrammet, som till stor del går på distans, infördes hösten 2022 möjligheten att inför år två välja en av fem profiler; skogsskötsel, ekologi och miljö, företags ekonomi, träförädling eller ledarskap och organisation.

– Vi hör från skogsbranschen att man gärna vill att de studenter som kommer ut kan skog, men att de också kan något mer. Studenterna vill också kunna vara flexibla, så det finns flera skäl till att vi öppnar för individuella val, säger Erika Olofsson, prefekt på institutionen för Skog och trä vid Linnéuniversitetet.

LINNÉUNIVERSITETET ERBJUDER dessutom högskoleingenjörsutbildningar inom flera olika ämnesområden. I skogs- och träinriktningen, som är under utveckling, får studenterna bland annat studera skogsskötsel och hur den påverkar kvaliteten på virket, hur materialet trä är uppbyggt och hur virkesråvaran förädlas, bearbetas och slutbehandlas.

DEN SOM HAR tagit en kandidat- eller högskoleingenjörsexamen och vill fördjupa sig, kan läsa utbildningsprogram eller fristående kurser på avancerad nivå för att få en magister- eller masterexamen. Linnéuniversitetet har också ett masterprogram inom innovation för studenter som läst högskoleingenjör- alternativt kandidatprogram inom teknik, inklusive matematik. 📖

> LÄS MER PÅ www.lnu.se

”Kunskapsbristen är det största hindret”

Det förändrade klimatet med extremväder och ökad medeltemperatur är ett faktum och att anpassa skogsbruket efter den nya verkligheten innebär utmaningar på flera plan.

– Vi har de skogarna vi har, och skog växer långsamt, det gör att omställningen tar tid. Dessutom är det brist på lövplantor. Men den allra största bromsen tror jag är kunskapsbrist, säger Karin Fällman Lillqvist, hållbarhetschef på Skogssällskapet.

Text: Monica Forsberg

FÖR ATT VÅRA skogar ska klara av extremväder med stormar, torka och mycket nederbörd behöver vi tänka nytt, anpassa skogsbruket och sprida riskerna.

Trakthyggesbruk i kombination med en strävan efter hög produktion i trädslagsrena bestånd har gjort att vi i Sverige till stor del har likåldriga, homogena bestånd – och det är inte optimalt ur ett riskperspektiv. För att minska risken för skador som stormfällning, insektsangrepp och röta gäller det att få in mer löv, både i blandskogar och i rena lövbestånd.

– På 1970 och 80-talet tog vi aktivt bort lövträden och det har gjort att vi idag har skogar som är väldigt rena på löv. En utmaning nu är att tillgången på lövplantor inte matchar efterfrågan, det kan vara svårt att få tag på plantmaterial. Skogssällskapet är därför medfinansierat i flera projekt för att få fart på lövträdsförädlingen, producera mer frö och helt enkelt få fram fler plantor, men också mer kunskap om hur man kan arbeta med löv i landskapet och i industrin, säger Karin Fällman Lillqvist.

OCH FÖRÄNDRING TAR TID. I ett aktivt skogsbruk varierar en trädålder mellan 70 och 100 år. Men kanske är ändå den mentala omställningen det allra största hindret?

– Vi människor är vanedjur och tycker om att göra som vi alltid har gjort. Vi ärver inte bara skogen från tidigare generationer, utan också sättet att se på den. Jag

”Det finns risker med alla typer av skog och de olika trädslagen har olika överlevnadsstrategier. Som skogsägare gäller det att inte lägga alla ägg i samma korg.”

skulle säga att kunskapsbrist och en rädsla för förändring är det största hindret för omställningen, säger Karin Fällman Lillqvist och fortsätter:

– Det gäller att vara öppen för ny forskning och ha ett nyfiket angreppssätt. När ny skog ska anläggas är det viktigt att bära med sig vetskapen om att vi står inför ett förändrat klimat, och vad det kan innebära.

Där har vi som jobbar som skogliga rådgivare en jätteviktig uppgift.

DET VARMARE KLIMATET och en förlängd växtsäsong innebär ökad tillväxt, men samtidigt en högre skaderisk.

– Det finns risker med alla typer av skog och de olika trädslagen har olika överlev-

nadsstrategier. Till exempel ser tallen ut som den gör för att den är bra på att överleva skogsbrand medan granen är mycket bättre på att klara sig på fuktiga marker. Som skogsägare gäller det att inte lägga alla ägg i samma korg, säger Karin Fällman Lillqvist.

ETT ANNAT VIKTIGT perspektiv är att vi faktiskt inte vet hur skogen och träden kommer att brukas i framtiden. Kanske

dyker nya, mer lönsamma användningsområden upp än de vi har idag.

– Det är möjligt att det i vissa lägen blir en bättre affär för dig som skogsägare att låta skogen stå. EU håller till exempel på att ta fram en certifiering för kolkrediter. Och kanske kommer man i framtiden att kunna sälja rekreation eller biologisk mångfald i sin skog. Det är ännu en anledning till att jobba med så mycket variation som möjligt och något jag tycker att man ska ha med sig när det gäller omställningen av skogsbruket, säger Karin Fällman Lillqvist.

SAMTIDIGT SOM VI står inför ett förändrat klimat så är osäkerheten stor om hur vi faktiskt kommer att få bruka skogen i framtiden. Skogspolitiken och diskussioner kring nya regelverk, både nationellt och på EU-nivå gör omställningen mer komplex.

– Kommer vi att få lagstiftade begränsningar när det gäller trakthyggesbruk, och vad händer med ersättningsfrågan för den skyddsvärda skogsmarken? Skogsbruk handlar om långsiktiga processer, då är det viktigt att man som skogsägare vet vad som gäller över tid. Idag finns det väldigt många osäkerhetsfaktorer, och det kanske är den största utmaningen just nu, avslutar Karin Fällman Lillqvist. 🌱

Karin Fällman Lillqvist.
FOTO: FREDRIK BANKLER

Psykologin bakom omställningar

Klimatförändringar och en allt hetare samhällsdebatt ställer krav på att Sveriges skogsägare ska ställa om i sitt brukande av skogen. Men vad är det som krävs av den enskilda individen? Vi har pratat med miljöpsykologiforskaren Louise Eriksson.

Text: Elsa Sjögren **Illustration:** Shutterstock

ATT GÖRA EN omställning i sitt skogsbruk känns enkelt för en del, andra kämpar med osäkerhet inför det okända. Det kan handla om en förändring i hur du avverkar eller sättet som du förnygrar på – oavsett förändring finns det en mängd komplexa psykologiska aspekter som påverkar din förmåga och vilja att göra omställningar.

Louise Eriksson är docent i psykologi och forskar inom miljöpsykologi vid Umeå universitet. Hon förklarar att den främsta katalysatorn som motiverar oss människor till att göra en förändring är om vi ser problem med hur vi redan agerar.

– Det finns en rad osäkerheter kring det nya och vi tenderar att i hög utsträckning hålla oss till det vi redan känner till. Men om vi ser ett problem eller får en insikt om att något inte är bra, då har vi incitament att förändra, säger hon.

VAD ÄR DET då som hindrar oss från att göra en omställning? Det är komplext, menar Louise Eriksson, som delar in det i några olika kategorier.

– En faktor är huruvida man upplever kontroll över sitt beteende. Har jag möjlighet att göra en förändring? Är den här förändringen ett reellt val för mig?

Ett andra möjligt hinder utgår från ett rationellt tänkande där vi försöker avgöra om fördelarna med förändringen överväger nackdelarna, något som generellt behövs för att genomföra en omställning. En tredje aspekt handlar om normer och de är svåra att förändra eftersom vi själva sällan är medvetna om dem.

– De sociala sammanhang som vi befinner oss i påverkar oss som individer. Normerna som fastställs av våra allra närmaste, i det här fallet är det kanske familjen eller andra skogsägare, är oerhört viktiga för om vi kommer att genomföra en beteendeförändring eller inte.

HON TROR ATT det bland privata skogsägare finns en stark vilja att ställa om till ett mer hållbart skogsbruk där man tar större hänsyn till biodiversitet och är mindre fokuserad på produktion och ekonomisk avsättning.

– Generellt tycker privata skogsägare att biodiversitet är jätte viktigt, för många skogsägare är det nästan lika viktigt

som produktion. Därför tror jag att det finns en stark inre motivation att göra en förändring. Däremot har man nog inte diskuterat frågan i så stor utsträckning som vi gör idag. Det finns en annan debatt idag jämfört med för 10–20 år sedan, vilket gör att problemmedvetenheten ökar. Vi inser att det sätt

som vi under årtionden har brukat skogen medför problem.

MÖJLIGHETEN ATT SOM individ ställa om sitt skogsbruk tror Louise Eriksson till stor del handlar om ökad kunskap och tron på den egna förmågan.

– Med ökad kunskap kan du minska osäkerheten, som jag tror är det främsta hindret för enskilda skogsägare, och göra ett mer medvetet val om vad som passar din fastighet bäst, säger hon och fortsätter:

– En del saker är svårare att förändra än andra. Att helt byta trädslag till något som du inte känner till alls är till exempel ett väldigt stort steg jämfört med en gradvis justering i din skogsskötselmetod.

ÄVEN POLITISKA ÅTGÄRDER har förmågan att påverka oss i vår förmåga att göra omställningar.

– Information och rådgivning är viktigt men om man ska göra en omställning från ett sätt att bruka skogen till ett annat sätt kan det även finnas behov av ekonomiskt stöd under en övergångsperiod för att skogsbruket ska gå ihop.

Men vad är mest effektivt när det kommer

till politiska åtgärder, obligatoriska sådana eller uppmontrande? Enligt Louise Eriksson är det en kombination av de två som i forskningen generellt visat sig fungera bäst.

– Att gå för hårt fram med obligatoriska åtgärder leder ofta till starka motreaktioner. Man behöver jobba med stödjande åtgärder och om man sedan ser att det inte händer tillräckligt mycket, eller om det finns akuta behov, då kanske man går in med obligatoriska åtgärder. Det behöver vara en växelvis verkan.

OAVSETT VÅR INSTÄLLNING till förändringar är det tydligt att klimatförändringarna kräver att skogsbruket anpassas.

– Det håller inte att vi gör på samma sätt som vi har gjort tidigare, för vi får inte samma utfall. Klimatförändringarna är en game changer som gör att vi behöver tänka om.

Tror du vi kommer att lyckas med den omställningen?

– Det tror jag absolut, frågan är om vi kommer lyckas göra det snabbt nog, och vilka konsekvenser det får för klimatet. Det är så mycket som behöver förändras på så många olika nivåer, från de enskilda skogsägarna till skogsindustrin och politiken. De behöver kroka arm i stället för att motarbeta varandra. 🌱

Louise Eriksson.
FOTO: PRESS

”Höj blicken och se möjligheterna”

Tema: Omställning i skogsbruket 14

Janne och Ann Eriksson driver Snöborg Gård i Dala-Järna, en familjegård med en 400-årig historia. Under åren har de utvecklat gården med solceller, vattenkraftverk, kött- och foderproduktion och en storskalig potatisodling. Samtidigt som de lägger ner potatisodlingen satsar de på att skapa lönsamhet på den 250 hektar stora skogsfastigheten.

Text: Elsa Sjögren Foto: Linda Axelsson

NÅR JANNE ERIKSSON tog över familjegården Snöborg Gård i Dala-Järna 1989 hade den funnits i släkten i över 400 år. Det har alltid funnits köttproduktion på gården, i varje fall så långt tillbaka som Janne Eriksson kan minnas. Sedan han startade familjeföretaget har både gården och verksamheten växt. Idag driver han den tillsammans med sin fru Ann Eriksson och de har tillsammans köpt ytterligare en gård, två vattenkraftverk, installerat solceller och börjat producera foder till djuren – för att nämna några exempel.

Ni har hittat flera affärsmöjligheter på gården, vad är det som driver er i det arbetet?

– Dels vill vi driva en lönsam verksamhet, dels är det roligt att utveckla den, säger Janne Eriksson. Ann Eriksson fyller i:
– Vi är entreprenörer i första hand.

DE HAR NYLIGEN tagit beslutet att lägga ner den storskaliga potatisodlingen, med försäljning i butik under ett eget varumärke, för att i stället satsa på kött- och foderproduktion.

– Potatisodlingen innebär väldigt mycket jobb och kräver stort engagemang. Jag har hållit på med det sedan jag var 15 år, och Ann sedan hon flyttade hit på 00-talet. Man kommer till en punkt då man måste fortsätta att utveckla och vara på tå eller inse att det går bakåt. Då är det bättre att manövrera till något annat medan man har möjlighet. Vårt varumärke blir kvar, men inte odlingen. Vi känner oss färdiga med det, säger Janne Eriksson.

IDAG HAR DE en besättning på cirka 350 mjölkkrastjuror och 50 köttkraskalvar per år. Tack vare en ny ladugård, som ska stå klar i juni, kan de dubbla antalet djur på gården. Paret arbetar med cirkulärt lantbruk, ett arbete som 2020 belönades med HKScans Miljöpris.

– Gården är ett eget kretslopp. Vi hämtar mycket av vårt foder till djuren från livsmedelsindustrins avfall. Från djuren får vi kött samt gödsel, som vi kan använda för att berika och gödsla åkrarna, säger Janne Eriksson.

PÅ OMRÅDET FINNS åkrar med växtodling, framför allt vallodlingar, samt solpaneler som installerats på två gårdsfastigheter. I ett av bolagen äger Ann och Janne

Eriksson dessutom två vattenkraftverk som de köpte 2012.

– Elproduktionen var ett stickspår men har blivit jättebra. Nu är det väldigt lönsamt att producera el, säger Janne och fortsätter:

– Vi fick kännedom om ett äldre vattenkraftverk i älven som vi först ville köpa. Via de kontaktytorna kom vi i stället åt de här två mindre vattenkraftverken som kom loss när Fortum sålde drygt 80 verk 2012. De kom aldrig ut på marknaden på vanligt vis. Det var vi som var på rätt plats vid rätt tillfälle.

PARET ÄGER DESSUTOM drygt 250 hektar skog och vill som nyblivna kunder till Skogssällskapet satsa mer på att sköta och bruka skogen. Janne Eriksson förklarar:

– Skogen har fram till nu mest fungerat som en försäkring, det är en välskött och fin fastighet men vi har inte arbetat särskilt aktivt med den. I och med att vi nu slutar med potatisodlingen är tanken att göra mer i skogen. Vi har nyligen bytt förvaltning till Skogssällskapet och fått en egen kontakt, det känns bra, säger han och fortsätter:

”Vi har nyligen bytt förvaltning till Skogssällskapet och fått en egen kontakt, det känns bra.”

Tema: Omställning i skogsbruket

– Gården är ett eget kretslopp. Vi hämtar mycket av vårt foder till djuren från livsmedelsindustrins avfall. Från djuren får vi kött samt gödsel, som vi kan använda för att berika och gödsla åkrarna, säger Janne Eriksson.

– Jag är förtjust i marknadstänket som finns på Skogssällskapet. Man arbetar för att det ska bli lönsamt för oss som skogsägare och för att vi ska kunna leva på skogen. Vi ser skogen som en säker placering, över tid bör vi kunna få ut något av det.

JANNE OCH ANN ERIKSSON har även tidigare tagit hjälp med förvaltningen av skogsfastigheten, men då har fokus snarare legat på att hålla en välskött skog än att den ska ge avkastning. I och med bytet till Skogssällskapet hoppas de kunna skifta fokus och kombinera en vacker, välskött skog med lönsamhet.

Vad är viktigt för er när det kommer till skogsskötsel?

– Vi har lämnat ett område intill en sjö där vi vill fokusera på naturvärden och ha en John Bauer-skog. Det behöver inte handla om enorma ytor utan att det man har känns bra. Det är viktigt för oss att kunna kombinera miljöhänsyn med produktion. En vettigt skött skog är vacker och vi menar att man ska kunna få det skött på ett bra sätt med hänsyn till naturvärden och samtidigt få avkastning, säger Janne Eriksson.

Hur ser er relation till skogen ut?

– Jag är i skogen varje dag och plockar mycket svamp och bär, jag har inte köpt en syltburk på 40 år.

”Det är så otroligt generöst här i Sverige med allemansrätten. Och för att det ska fortsätta få vara så behövs aktiva skogsägare.”

Det är så otroligt generöst här i Sverige med allemansrätten. Vem som helst kan gå ut i skogen och plocka bär eller nyttja den för rekreation. Och för att det ska fortsätta få vara så behövs aktiva skogsägare, säger Ann Eriksson.

PARETS MÅNGA SATSNINGAR och affärsområden har genom åren lett till kanske lika många lärdomar. En av dem är att det är okej att göra fel. Ann och Janne Eriksson berättar:

– Ibland blir det en felinvestering, men man kan alltid lära sig något av det. Och hoppas att de felinvesteringarna inte blir alltför dyra.

– När det handlar om den här typen av investeringar tar det lång tid innan pengarna kommer loss. Det kräver att man är lite ihärdig och uthållig, och kan ha roligt längs vägen.

OAVSETT OM MAN äger en skog eller en gård är förmodligen att se de möjligheter som finns nyckeln till att genomföra en förändring.

– Det gäller att optimera det man har. Höj blicken och se möjligheter i stället för bekymmer, annars blir det inte mycket gjort. Och tillåt dig själv att vara lite tokig, jag tror inte att vi hade dragit i gång med det som vi har gjort utan att vara lite tokiga, avslutar Janne Eriksson. 🌱

Jan Olsson anlade en våtmark i sin skog:

”Det är väldigt vackert”

En våtmark, viltbuskar och ett hundratal fågelholkar – skogsägaren Jan Olsson har gjort ett flertal förändringar för att främja ett hållbart skogsbruk och biologisk mångfald i sin skog.

Text: Elsa Sjögren **Foto:** Mostphotos

DJUPT INNE DE småländska skogarna ligger Jan Olssons fastighet på knappt 200 hektar skog – Lindö Gård. Han köpte fastigheten 2019 som ett gemensamt projekt att ägna sig åt med sina tre söner.

– Vi är alla intresserade av djur, natur, jakt och skogar och hade som projekt att göra detta tillsammans. Den passar oss alldeles utmärkt, vi trivs jättebra, säger han.

JAN OLSSON BOR med sin familj i Lund men är uppvuxen på en gård i Blekinge. Lantbrukslivet är en stor del av hans barndom, och efter en karriär inom flera stora företag växte sig längtan efter, och intresset för, skogsbruk och natur starkare. När han 2019 sålde sitt bolag där han jobbat med chefsrekrytering kändes det rätt att satsa på skogsbruket.

DET FINNS MYCKET ungskog på fastigheten och Jan tog hjälp av Magnus Strandberg, som tidigare var skogsförvaltare och idag hjälper Skogssällskapet med olika naturvårdsprojekt, för att utveckla våtmarken.

– Vi hade tittat på att göra en damm till bastun, Magnus kom då med förslaget att bygga en våtmark i stället. Det var ett område där det fanns en plantering men där det inte växte så mycket. Det var inget bra underlag för skog och jag tog beslutet att anlägga en våtmark på tre hektar.

FÖR ATT ANLÄGGA våtmarken sökte de stöd från Lokala naturvårdssatsningen (LONA), ett bidrag som Naturvårdsverket ligger bakom med syfte att stimulera långsiktiga naturvårdsengagemang. Stödet och anmälan om vattenverksamhet beviljades, och eftersom en entreprenör redan var

upphandlad för ett annat jobb på gården kunde de komma i gång med arbetet snabbt.

– Vi drog i gång projektet med buller och bång och det blev färdigt i höstas, säger Jan Olsson och fortsätter:

– Det blev betydligt dyrare än jag räknat med och det tog också längre tid. Samtidigt blev det mycket bättre och gav en variation och mångfald som jag inte riktigt kunde förutse. Det har blivit riktigt bra.

Jan Olsson.
FOTO: PRIVAT

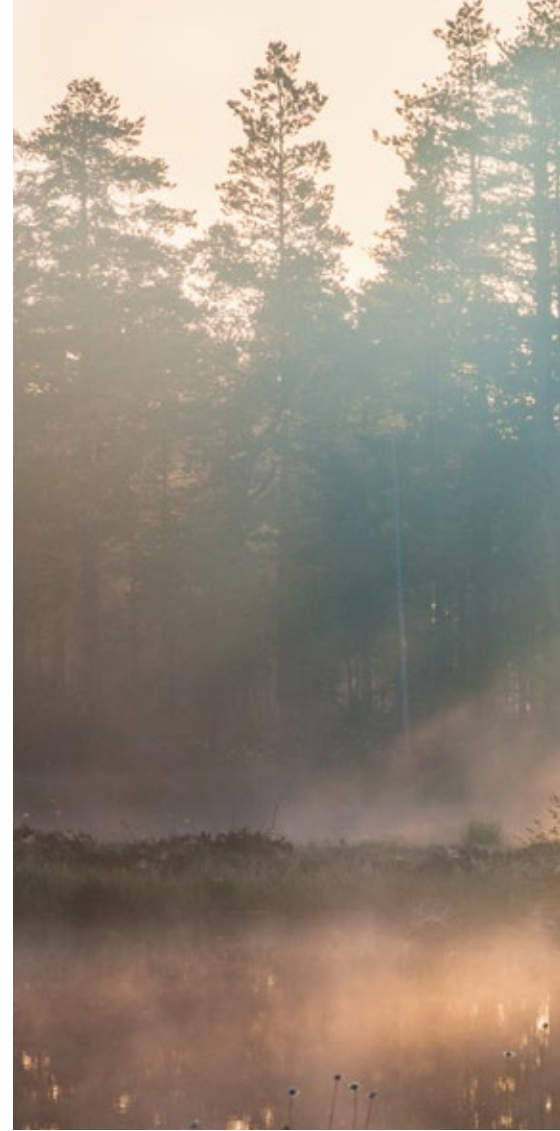
RUNT OMRING VÅTMARKEN byggdes pollineringsytor, en typ av odling där man återskapar gamla växter och blommor runt våtmarken för att gynna pollinerare såsom bin,flugor

och humlor. Det sades ett 60-tal olika sorters växter, till exempel timotej och olika klöversorter. Odlingarna bestod av både torvmarker och mer stenbunden betesmark. Gemensamt för dessa ytor är att en första generation gran planterades någon gång på slutet av 60-talet. I samband med orkanen Gudrun 2005 blåste det mesta av granen ner och ny gran planterades med varierad framgång. Jan Olsson valde att avverka och röja dessa områden för att istället kunna skapa de nya pollineringsytorna. Även pollineringsprojektet finansierades delvis med bidrag från LONA.

SYFTET MED ATT anlägga våtmarken och pollineringsytorna har varit att ställa om

”Att skapa våtmarker kombinerar nytta med nöje. Det är bra för miljön, men inte minst är det en härlig upplevelse för familjen.”

Jan Olsson

till ett mer hållbart skogsbruk och gynna artrikedomen i skogen.

– Det är ett bra sätt att binda koldioxid och samtidigt få en gård som vi kan njuta av. Det leder till bättre fågelliv och bättre djurliv överlag och redan förra året var det många insekter på de pollineringsytor som sattes vid midsommar, vilket är ett annat av huvudmålen med projektet.

EFTER ATT HA färdigställt arbetet med våtmarken har Jan Olsson och hans söner gått vidare med att söka Skogsstyrelsens stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (Nokås) för att bygga mindre inhägnader för träd och viltbuskar såsom apel, lind, ek, sälj och rönn, men också olika bärande buskar. De planerar för ett holprojekt där de ska sätta upp ett

hundratal fågelholkar på fastigheten för att stimulera fågellivet och gynna fladdermöss och insekter.

– I stället för att köpa mer skog vill jag utveckla den fastighet som jag har, att skapa våtmarker kombinerar nytta med nöje. Det är bra för miljön, men inte minst är det en härlig upplevelse för familjen. Det är väldigt vackert. Jag njuter av att äga och gå i min egen skog och lära mig mer om hur det fungerar.

ATT KNYTA NYA, lokala kontakter har varit avgörande för att lyckas med projekten.

– Det finns en stark kultur i Småland där man hjälper varandra, alla ställer upp. Jag har försökt att i så stor utsträckning som möjligt använda mig av lokala entreprenörer och konsulter, säger Jan Olsson.

JUST ATT TA hjälp av andra som är mer kunniga är hans främsta tips till andra skogsägare som vill anlägga en våtmark på sin fastighet.

– Jag hade själv inte rätt kompetens men det går att skaffa den, eller ta hjälp

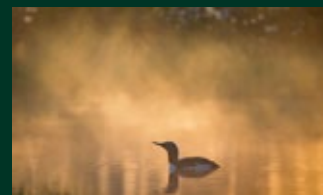
av andra. Det finns mycket hjälp att få och det är viktigt att göra rätt från början. Och ha tålmod, det är mitt andra tips.

Hur resonerar du kring hållbart skogsbruk?

– För mig är det rätt naturligt att ägna mig åt hållbart skogsbruk. I mina egna företag har det alltid varit viktigt att jobba långsiktigt, det är likadant med skogen. Jag tror på att producera först och konsumera sen, det kommer nog från min uppväxt från lantgården i Blekinge.

HAN SER FRAM emot att fortsätta vårda och utveckla fastigheten och att en dag kunna låta den gå i arv till sina barn.

– En viktig del för mig är att få sköta och utveckla våtmarken. Vi kommer till exempel ha ett stort arbete med att sköta både våtmarkens vall och öar samt putsa pollineringsytorna så att inte igenväxningsvegetation får övertaget. Dessutom vill jag utveckla fastigheten genom att avverka med viss försiktighet så att det blir en trevlig skog. 🌱

Våtmarker

Våtmarker har ett stort värde ur ett hållbarhetsperspektiv och fungerar som naturliga reningsverk och utjämningsmagasin, samt gynnar den biologiska mångfalden. För att anlägga en våtmark som är större än fem hektar krävs tillstånd, det ansöker du om hos länsstyrelsen. Mindre ytor kräver endast en anmälan. Du kan söka olika stöd, bidrag och ersättningar från till exempel länsstyrelserna, Skogsstyrelsen eller Våtmarksfonden för att anlägga en våtmark.

Skogsägarskolan

REDAKTÖR: Malin Letser VAD VILL DU VETA MER OM? Mejla redaktionen@skogssallskapet.se

Så tar du hand om dina plantor

Hur du hanterar dina skogsplantor är avgörande för en lyckad förnyring. Jonas Andersson, skogsförvaltare på Skogssällskapet i Göteborg, berättar vad som är viktigast att tänka på – från avverkning tills plantan kommer i jorden.

Text: Monica Forsberg Foto: Thomas Adolfsén

> NÄR SKA JAG PLANERA FÖR MIN FÖRNYRING?

– För att få de bästa förutsättningarna är det jätteviktigt att planera förnyringen redan innan du börjar avverka. Det kan vara en fördel att lämna en fröträds- eller skärmställning som kan underlätta för en ny generation. På torra, svaga områden och fuktiga partier med frostproblem kan det ibland vara en förutsättning för ett lyckat resultat.

Viktigt för ett lyckat resultat är också en ståndortsanpassad markberedning och valet av planteringspunkt. Det måste finnas med i planeringen.

> BARROTS-, PLUGG- ELLER TÄCKROTS-PLANTOR, SPELAR DET NÅGON ROLL VAD JAG VÄLJER?

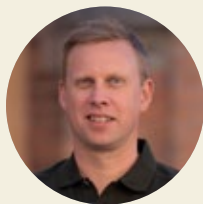
– Utgå från förutsättningarna på din skogsfastighet. Markens bördighet, markberedningen, och konkurrerande vegetation samt risken för snytbaggeangrepp, torka och

frost är viktiga faktorer att väga in vid valet av planttyp. Har du stora problem med vilt, så skulle jag till exempel inte rekommendera täckrotsplantor, som har hög energihalt i toppskotten. Då är det bättre att välja en

barrotsplanta, som får arbeta mer med rotetablering de första åren och därmed inte är lika aptitlig för vilt.

På torra marker kan det vara en fördel att välja en plugg- eller täckrotsplanta, som är lite tåligare och klarar längre perioder med torka. Utöver planttyp och trädslag så kan man titta på

proveniens, alltså var plantorna kommer från, och skydd mot insektsangrepp. Idag finns det inte några kemiska skydd som är godkända i certifierat skogsbruk, utan det är mekaniska eller biologiska skydd som gäller för att skydda förnyringarna mot skadegörare, framförallt snytbagge. Även för icke certifierade skogsägare verkar våren 2023 bli sista säsongen då det finns godkända kemiska skydd att använda.

Jonas Andersson.
FOTO: PRESS

”Ett tips när det gäller barrotsplantor är att ta reda på om de är vårupptagna eller höstupptagna.”

> VAD ÄR VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ INNAN PLANTORNA KOMMER I JORDEN?

– Förvara plantorna svalt och mörkt, gärna i en jordkällare eller liknande. Hur länge du kan lagra plantorna beror på temperaturen. Tidigt på våren när temperaturen är låg klarar de några veckors lagring, senare på säsongen bör man vara snabbare med att få dem i jorden. Ett tips när det gäller barrotsplantor är att ta reda på om de är vårupptagna eller höstupptagna. Vårupptagna plantor behöver man ofta vattenslå, särskilt en bit in på säsongen, i maj-juni, ska de sättas i vatten ett dygn innan de är redo för plantering. Plantor som har tagits upp på hösten och fryslagrats under vintern

har en något försenad start den första våren och är därför inte så känsliga, utan klarar sig längre innan plantering.

> HUR SKA JAG HANTERA FRYSTA PLANTOR FÖR ATT INTE SKADA DEM?

– Tina täckrotsplantor långsamt, en temperatur runt tio grader är lagom. Öppna kartongen med plantor och ställ i skuggan. Annars är risken att skadesvampar kan sprida sig från kartongen. Barrotsplantor tinar däremot snabbt eftersom de innehåller så lite vatten. Pluggplantor med sin lilla jordklump kan ta något längre tid att tina än barrotsplantorna.

> VÅR ELLER HÖSTPLANTERING?

– Båda funkar, men förutsättningarna är lite olika. Tidigt på hösten kan du sätta plantor som inte är fullt invintrade, men då gäller det att de kommer i jorden i augusti–september, så att de hinner växa fast i jorden innan vintern kommer. Plantor som sätts i oktober–november ska vara fullt invintrade när de planteras. De har växt färdigt och gjort sig redo för vintern och därför mer tåliga.

> NÄR DET ÄR DAGS FÖR PLANTERING, VAD BEHÖVER JAG HA KOLL PÅ DÅ?

– Titta så att plantorna ser vitala och fräscha ut, om någon ser dålig ut är det onödigt att ta med den ut på hygget. Tänk på att förvara plantorna i skugga tills du får ner dem i marken, rötterna får gärna vara lite fuktiga. På barrotsplantor ska du hugga av rötterna så att de blir cirka 15 cm långa innan plantering. Se till att välja rätt planteringspunkter efter de förutsättningar du har skapat. Rätt planteringspunkt är viktigare än ett exakt avstånd mellan plantorna. Det är antalet plantor per hektar som är avgörande. 🌱

Skogsplantor

VILKA OLIKA TYPER AV PLANTOR FINNS DET?

Täckrotsplantor har en rotklump som de kan hämta vatten och näring ifrån. Det gör dem mer tåliga än barrotsplantor, som inte har någon jord runt rötterna när de levereras. Pluggplantor är en kombination av de två, de är från början odlade i kruka och sedan omplanterade på friland. Pluggplantor ser ut ungefär som barrotsplantor, men har en jordklump där fria rötter vuxit ut.

I VÄXT ELLER VILA?

Plantor som är i vila är mindre känsliga för hanteringen runt plantering än plantor i växt.

INVINTRING

Plantorna har gått igenom sin växtsäsong innan de tas upp. De har slutat växa, satt knopp, förvedats och utvecklat frosttolerans, precis som ute i naturen. Det gör plantorna mer tåliga.

VIKTIGT VID VATTENSLAGNING:

När du vattenslår en planta är det viktigt att inte lägga den i rinnande vatten, framför allt om det är en kemiskt behandlad planta. Har du en myr kan du gräva en liten grop och lägga ner plantan där.

Tre forskare:

Så bra blir effekterna av naturvård

Har naturvårdsåtgärderna i skogsbruket de effekter vi vill att de ska ha? Många ställer sig den frågan när tid och resurser satsas på olika former av hänsyn och avsättningar. Skogssällskapet har finansierat flera olika forskningsprojekt på temat – här presenteras tre av dem och vad forskarna har kommit fram till.

Text: Lotta Möller

Släpp in ljus och värme

Joakim Hjältén är professor emeritus i zoekologi vid SLU i Umeå och har jobbat med naturvårdsfrågor i skogen under nästan 30 år.

– Jag har undersökt effekterna av ekologisk restaurering, alltså hur vi kan återställa ekologiska värden som har försvunnit, och effekterna av alternativa metoder där man bedriver skogsbruk utan trakthyggen.

De har återbesökt ett tio år gammalt försök med bestånd som bränts eller luckhuggits. I ett projekt som finansierats av Skogssällskapet, med Hol-

men som markvärd, har de undersökt hur skalbaggar och vedsvampar påverkats av åtgärderna.

– Resultaten blev tydligast i de brända bestånden. Redan samma sommar som bränningarna genomfördes koloniserades bestånden av många brandgynnade insektsarter och de fanns fortfarande kvar året därpå. De som kommer först är vad vi kallar primärt brandgynnade. De känner av värme eller röklukt på långt håll och de trivs bäst precis under barken, i kambiet, på nyliken brända träd, berättar Joakim Hjältén.

– När vi återkom tio år senare var de flesta av de tidiga brandspecialisterna borta men artsammansättningen av skalbaggar skiljde sig fortfarande tydligt från kontrollbestånd som inte hade bränts. De arter som då var vanligare i brända bestånd är vad vi kan kalla sekundärt gynnade av brand. De lever ofta av svamp som etablerat sig i veden och kan vara gynnade av att det kommer

mer ljus och värme på den döda veden, inte nödvändigtvis av att det har brunnit.

– Luckhuggning blir en mildare form av restaurering. Vid luckhuggning bevaras kontinuiteten eftersom stora delar av bestånden är orörda – epifyter som mossor och lavar kommer att i stor utsträckning vara kvar. På de luckhuggna ytorna ökar ljusinsläppet och nya arter som vill ha gamla träd men mer ljus, värme och död ved än vad det blir i en vanlig produktions-skog, kan komma in.

– Målsättningen var att åtgärderna skulle kunna genomföras utan kostnad för markägaren. Det uppnådde vi genom att använda redan avsatta frivilliga

avsättningar, ta ut en del gagnvirke, särskilt gran, innan bränning och att ta vara på virket från hälften av luckorna, medan det fick ligga kvar som död ved i den andra hälften. Enligt markägaren täckte det uttagna virket restaureringskostnaderna. ♣

Ett skuggat lövträd är bättre än inget lövträd alls

Mats Jonsell är skogsentomolog på SLU i Uppsala och jobbar med skadeinsekter och med biologisk mångfald i skog, framför allt med insekter i död ved.

– Det görs en hel del åtgärder, restaureringar, för att förbättra för vitryggig hackspett. Vi ville undersöka vilka bestånd man bör välja och hur de ska huggas för att producera mest mat åt hackspetten, i form av insekter som lever i och av veden.

Carsten Kost, doktorand vid Biologiska institutionen vid Lunds universitet, återinventerade mindre hackspett i huvuddelen av de 170 försöksytorna tillsammans med 100 volontärer.

FOTO: OLA OLSSON

Vi undersökte tretton lövrika bestånd i Uppland som hade restaurerats genom att man tagit ut barrträd och därmed gynnat lövträd. I flera av dem hade man också skapat död ved genom att man gjort högstubbar, fällt träd och ringbarkat.

– Det var tätare med insektsgångar i träd med större diameter och det var tätare med gångar i björk och al än i asp och ek. Äldre restaurerade bestånd (70–100 år) hade tätare med insektsgångar än yngre bestånd (40–50 år).

– Lite överraskande fann vi att skuggade träd producerar lika mycket larver som solbelysta. Många studier visar att solbelysta stammar är viktiga för mångfalden av vedinsekter men vad vi kan se gäller det inte för födotillgången för hackspetten. Skuggade stammar har inte lika många olika – och sällsynta – arter, men vitryggen bryr sig inte om maten är rödlistad. Den äter lika gärna de vanligaste arterna, bara det finns tillräckligt mycket. Och ett skuggat lövträd är i alla fall extremt mycket bättre än inget lövträd alls.

– Sen är det ju inte bara mängden mat som är viktig för en fågel. Det får till exempel inte vara för stor risk att själv bli mat när man äter.

– Den vitryggiga hackspetten är en ganska kinkig art som kräver stora arealer lövrik skog där träd tillåts dö och murkna

Joakim Hjältén.
FOTO: PRESS

Mats Jonsell.
FOTO: PRESS

Elden förstör men är också nödvändig för många arter i skogen.

FOTO: JOAKIM HJÄLTÉN

Grön aspvadbock (*SAPERDA PERFORATA*) trivs i samma miljöer som hackspettar.

FOTO: MATS JONSELL

Mindre hackspettshane.

FOTO: PERNILLA OLSSON

ner. Det kan vara svårt för en enskild skogsägare att åstadkomma tillräckliga arealer, men åtgärder som gynnar den vitryggiga hackspetten är också bra för många andra arter som trivs i liknande miljöer. Medan man väntar på en vitryggig hackspett – som kanske aldrig kommer – kan man glädjas åt andra hackspettar och hållbyggande fåglar och en hel del spännande insekter som till exempel den lysande gröna aspvadbocken, cinnoberbagge eller stekelbock. Och de yngre lövrika bestånd som restaureras eller lämnas idag kommer att bli ännu mer värdefulla med tiden, så på sikt skapas ett allt rikare landskap om många skogsägare tänker i de här banorna. 🌱

Gynnar naturvårdshänsynen i skogen fåglar?

Ola Olsson är docent i zoöekologi vid Biologiska institutionen vid Lunds universitet och har följt den mindre hackspettens utveckling.

– Under 1970- och 80-talen minskade antalet mindre hackspettar kraftigt i Sverige. Under början av 2000-talet bromsades nedgången men populationen verkar ha minskat igen under det senaste decenniet. Entitan har minskat i Sverige sedan 1970-talet. Vi fick anslag från Skogssällskapet för att återinventera mindre hackspett och entita i cirka 170 provrutor spridda över Sverige, där man inventerade mindre hackspett för 35 år sedan.

– Vår uppföljning visar att det behöver

finnas minst 40 hektar lövskog inom ett sammanhållet område på 200 hektar för att mindre hackspett ska finnas och häcka. Ju mer ädellövskog och ju högre och grövre träden är, desto bättre. Entita behöver också lövskog men klarar sig med mindre sammanhängande ytor och är beroende av ett tätt buskskikt, särskilt om skogspartierna är små.

– Ett visst skogsbruk är inget bekymmer för den mindre hackspetten. Så länge de här 40 hektaren lövrik skog finns inom området så räcker det för ett hackspettspår. De lövrika bestånden

behöver inte vara på samma ställe hela tiden utan kan flytta runt i landskapet. Men blir det för lite lövträd får inte hackspetten tillräckligt med mat och lämnar området. Så ett landskapsperspektiv är viktigt.

– Den mindre hackspetten äter larver av små långhorningar, en typ av skalbaggar, och hittar föda i döda grenar i kronorna på levande träd. Stora träd, allra helst av ädellöv, är värdefulla eftersom de innehåller en stor mängd döda grenar i kronorna, även när de är helt friska. En stor ek kan innehålla upp till 100 löpmeter döda grenar i sin krona. 🌱

Ola Olsson.

FOTO: PRESS

Tips till skogsägare för att skapa större biologisk mångfald i skogen

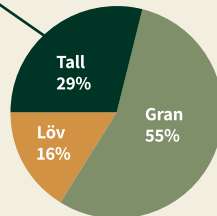
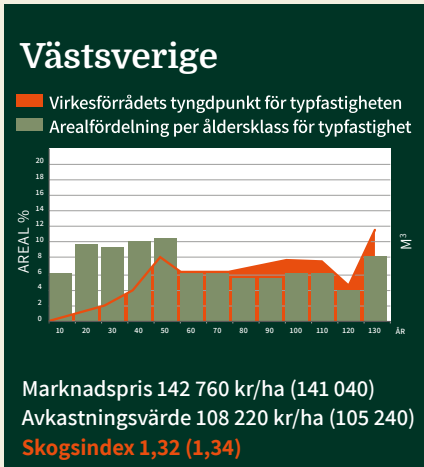
- > Tänk efter vad du vill gynna, vilka miljöer vill du skapa?
- > Bränn – i första hand talldominerade bestånd. Gynna lövträd. Lämna död ved.
- > Skapa små luckor i bestånden för ljusinsläpp och solbelysning.
- > Tänk kostnadseffektivt – använd frivilliga avsättningar, ta vara på en del av gagnvirket och passa på att använda maskiner som ändå är i närheten.
- > Håll koll på lagens regler om att lämna död ved och certifieringens regler om vad som får göras i frivilliga avsättningar.

Om du särskilt vill gynna entita, vitryggig eller mindre hackspett och kopplade arter:

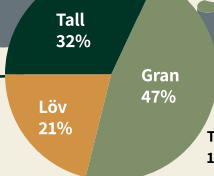
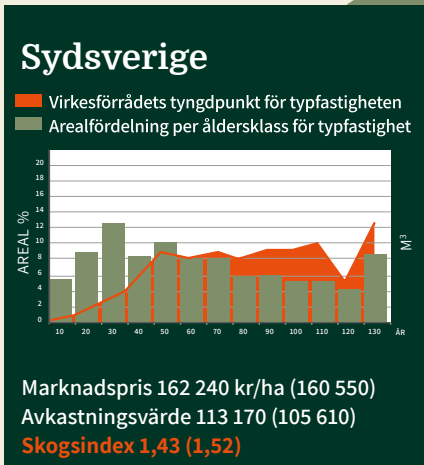
- > Spara buskar och snår i skogsdungar, bryn och hagmarker – där trivs entitor.
- > Restaurera genom att gallra fram lövträd, gärna med stora kronor, och äldre träd.
- > Var rädd om al och björk, de kan hysa stora mängder av larver.
- > Spara gärna bitar av gammal övergiven jordbruksmark.

Det här är Skogsindex

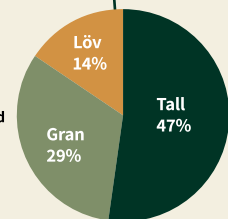
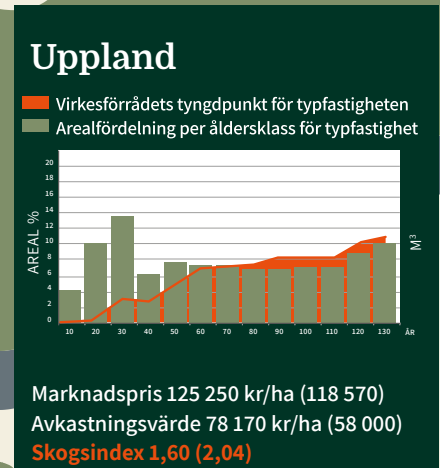
> Skogssällskapets index bygger på aktuell prisrapportering från hela landet. Genom att dividera marknadspris för en skogsfastighet med avkastningsvärdet för virket får man en kvot som kan användas i jämförelse med andra fastigheter. Låg kvot innebär att du får mycket skog för pengarna, hög kvot betyder att du betalar för annat än virke (närhet till storstad, bra jakt, exploateringsmöjligheter etcetera).

Typfastighet med
172 m³ sk/ha

Typfastighet med
169 m³ sk/ha

Typfastighet med
167 m³ sk/ha

Skogsindex: Intressant utveckling att vänta

Skogsmarkpriserna fortsätter att stiga, men takten har mattats av. Samtidigt fortsätter avkastningsvärdet att öka tack vare högre virkespriser vilket gör att Skogsindex totalt sett hamnar något lägre jämfört med september förra året. Det berättar Skogssällskapets fastighetsexpert, Ulrik Abelson.

Text: Malin Letser

I SKOGSSÄLLSKAPETS SENASTE Skogsindex, som publicerades vid årsskiftet, noterades nya rekordpriser på skogsfastigheter. Samtidigt syntes tendenser på att

prisökningstakten sakta skulle börja avta. Skogssällskapets fastighetsexpert Ulrik Abelson berättade då om längre försäljningstider och mindre heta budstrider.

När vi nu har kommit halvvägs in på 2023 är det här en bild som han kan bekräfta.

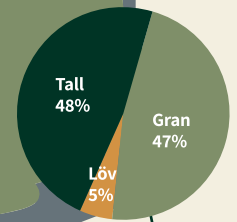
– Under början av 2022 var det lite tjurrusning på skogsfastigheter. Nu fortsätter priserna att öka, men i en lägre takt, säger han.

Vidare berättar Ulrik Abelson att utbudet på fastigheter verkar vara svagare i år jämfört med förra året och att spekulanterna är mer avvaktande.

– Marknaden pekar inte rakt uppåt längre, det råder lite mer tveksamhet. Samtidigt är det ett bra säljläge där marknadspriserna fortsatt ligger på en hög nivå. Säljprocesserna är dock ibland mer utdragna när spekulanterna tar längre tid på sig att fatta beslut, säger han.

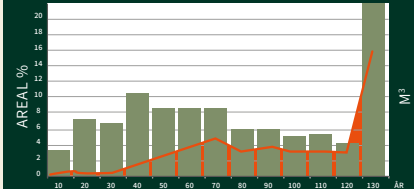
UTVECKLINGEN SER DOCK lite olika ut över landet. I Mellannorrland och ut med

Typfastighet med
96 m³ sk/ha

Norrbottnen

Virkesförrådets tyngdpunkt för typfastigheten
Arealfördelning per åldersklass för typfastighet

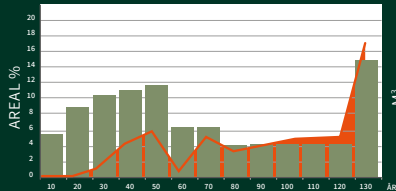

Marknadspris 37 920 kr/ha (37 440)
Avkastningsvärde 33 410 kr/ha (32 330)
Skogsindex 1,13 (1,16)

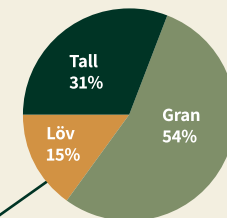
SKOGSINDEX FÖR VÅREN 2023. VÄRDEN INOM
PARANTES ANGER SKOGSINDEX HÖSTEN 2022.

Mellannorrland

Virkesförrådets tyngdpunkt för typfastigheten
Arealfördelning per åldersklass för typfastighet

Marknadspris 65 800 kr/ha (62 300)
Avkastningsvärde 58 300 kr/ha (49 480)
Skogsindex 1,13 (1,26)

Typfastighet med 140 m³ sk/ha

Norrlandskusten är prisutvecklingen fortfarande god.

– Man kan säga att marknaden verkar vara lite mer het i Norrland. Men det beror också på att fastighetspriserna är lägre där, så det finns ett högre ökningsutrymme, säger han.

Vad gäller marknaden för skogsfastigheter som kan köpas av juridiska personer syns en fortsatt mycket stark utveckling.

– Den här marknaden lever sitt eget liv. Här ser vi en väldigt stark efterfråga och alltjämt en god prisutveckling, säger Ulrik Abelson.

Vidare berättar han att priserna på de flesta virkessortiment har gått upp sedan i höstas, där framför allt massaveden

pressats uppåt till följd av god efterfrågan och av höga priser på energived. Att energiveden nu ligger på historiskt starka nivåer är en effekt av de höga energipriserna till följd av kriget i Ukraina.

– Mest påtaglig är uppgången av virkespriserna i Svealand där prisnivån är mer harmoniserad mot priserna i södra Sverige. Det så kallade ”prisdiket” för Svealand verkar förvinna allt mer och i skrivande stund är det samma grundpris på massaved i Götaland och Svealand.

Ulrik Abelson.

FOTO: FREDRIK BANKLER

SAMMANFATTNINGSVIS VISAR DE senaste siffrorna att Skogsindex viker nedåt, även om det mestadels är en försiktig nedgång och med en viss variation mellan regionerna.

– De kraftigaste förändringarna ser vi i

Uppland, vilket främst är en effekt av de högre virkespriserna som direkt lyfter avkastningsvärdet, berättar Ulrik Abelson.

Han tillägger dock att bedömningen är att avkastningsvärdet rent generellt kommer pressas neråt en bit när ett ökat kostnadsläge slår igenom.

– Inflation, höga räntor och ökade lönekostnader innebär högre kostnader för skogsvård och avverkning, men även rent allmänt högre driftskostnader för en skogsfastighet.

AVSLUTNINGSVIS SÄGER ULRIK Abelson att han på det hela taget ser en stabil marknad gällande skogsfastigheter. Man ska också ha i åtanke att fastighetspriserna, i vart fall historiskt sett, över tiden har hängt med uppåt i takt med inflationen.

– Under vintern och tidig vår säljs det lite färre skogsfastigheter generellt. Allt eftersom vintern släpper greppet ökar normalt utbudet av fastigheter. Det ska bli spännande att följa utvecklingen av utbud och slutpriser nu under sommaren fram till hösten, säger han. 🌱

Virkeskrönika

Pontus Larsson, virkeschef och affärsområdeschef Sverige på Skogssällskapet

”Wood” it be better?

JUST NU ÄR det ett gynnsamt läge för alla skogsägare, med bra netton från skogsproduktionen och när det gäller priser på timmer, massaved och bränsleved pekar alla stjärnor rätt just nu. Men frågan är om vi snart nått toppen av berg- och dalbanan?

OMVÄRLDENS SIGNALER OM inflation, stigande räntor och minskad köpkraft har än så länge inte fått några stora effekter på virkesmarknaden. Vi ser en fortsatt stark efterfrågan på skogsråvara, trots att byggsektorn, som just nu flaggar om både uppsägningar och kraftigt minskade orderböcker, såklart påverkar marknaden för sågade trävaror negativt. Kriget i Ukraina fortsätter också att påverka både behov och råvaruflöden, inte minst när det gäller lövvirke där utbudet minskat som en effekt av kriget.

SÅGVERKEN, SOM HAR haft historiskt goda resultat på senaste tiden, möter nu en tuffare marknad för sina produkter. De har fortfarande ett bra läge att producera och leverera, men med sämre marginaler.

Även på massamarknaden är det en ny och tuffare vardag med sjunkande priser, men trots utmaningar visade bolagens rapporter generellt positiva siffror första kvartalet. Givetvis är vår svaga svenska krona en bidragande faktor. Det fortsätter att vara bra efterfrågan på massaveden, och priserna visar sig starka för skogsägarna även om inflationen med generellt stigande priser givetvis måste tas med i bedömningen.

OM SOMMAREN BLIR lika varm som 2018 kan det ge en skjuts åt granbarkborren och driva fram tvingande avverkningar. Det kommer i så fall att driva upp utbudet på marknaden igen, något som kan ha en negativ effekt på priserna för dig som skogsägare.

Vi håller såklart tummarna för en sommar med härligt väder, men med regnskurar med jämna mellanrum som minskar torkstressen hos granarna i skogen.

GLÄDJANDE ÄR ATT marknaden just nu är gynnsam för skogsägarna, där det minskade utbudet driver priserna uppåt. Marknaden har just nu ett underskott av timmer, vilket drivit priserna till nya nivåer framförallt i Götaland.

I Mellansverige brukar vi prata om ett ”prisdike”, men det har på senare tid mer eller mindre skyfflats igen. Nu är frågan om det är tillfälligt eller permanent, när en ny industristruktur håller på att formas i kölvattnet av konsolideringar och nedläggningar och internationella intressenter som vill köpa svensk råvara.

EN HELT ANNAN sak, som vi på Skogssällskapet ser på med spänning, är hur fler och andra avkastningsmöjligheter blir allt viktigare för många skogsägare. Ett exempel är kraftproduktion, med solkraften i spetsen, som är på stark frammarsch och något som kan ge ytterligare intäkter från fastigheten när virkesmarknaden svalnar av. 🌱

”Glädjande är att marknaden just nu är gynnsam för skogsägarna, där det minskade utbudet driver priserna uppåt.”

FOTO: FELICIA VILENIUS

Framtidssäkra generationsskiftet

Tider kommer och går, men jord- och skogsegendomarna består. Vid ett generationsskifte stannar ofta jord- och skogsegendomarna inom familjen och vi vill att generationsskiftet skall skapa rätt förutsättningar så att alla parter är nöjda samt att ägarskiftet är säkrat för framtiden.

Vi på SEB har lång erfarenhet av ägarskiften och vi vet att en viktig parameter för ett lyckat generationsskifte är att börja i tid. Vi är gärna med i era tidiga diskussioner och bistår med våra kunskaper och erfarenheter för bästa möjliga rådgivning.

Välkommen att kontakta vår affärsansvarige för våra gröna näringar; Joakim Larsson på 0707-39 10 87 alt skicka ett mejl till gronanaringar@seb.se och berätta mer om ert generationsskifte.

B Posttidning

Avsändare
Skogssällskapet
Box 11374
404 28 Göteborg

Returadress
Skogssällskapet
Ulls väg 29 A
756 51 Uppsala

Ett enklare och rikare skogsägande

Vi hjälper dig att utveckla din skogsfastighet. Med oss som skogsförvaltare blir det enklare och mer lönsamt att äga skog.

Vill du att vi
kontaktar dig?
[skogssallskapet.se/
bli-kontaktad](https://skogssallskapet.se/bli-kontaktad)

